Poseł Rzeczypospolitej Polskiej

Jarosław Zieliński

„Prawda - ta ostateczna broń przeciw przemocy - zwycięża.
Tak jak kłamstwo katyńskie było fundamentem PRL,
tak prawda o Katyniu jest fundamentem wolnej Rzeczypospolitej."

(Z niewygłoszonego przemówienia Śp. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego na uroczystości 10 kwietnia 2010 roku w Katyniu)

Środki społecznego przekazu

Jako organizator Wojewódzkiego Konkursu Historyczno-Literackiego „By czas nie zaćmił i niepamięć". chcę wyrazić raz jeszcze wdzięczność wszystkim środkom przekazu, które przez ostatnich czternaście lat patronowały temu Konkursowi, a jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o objęcie patronatem medialnym XV jego edycji, której tytuł brzmi: **XV Wojewódzki Konkurs Historyczno-Literacki „By czas nie zaćmił i niepamięć". W poszukiwaniu prawdy o Katyniu, Smoleńsku i Obławie Augustowskiej oraz bohaterach i ofiarach tych tragicznych wydarzeń**. Patronat ten, połączony z opublikowaniem informacji o Konkursie, a później o jego wynikach, przyczyni się, tak jak w latach ubiegłych, w sposób znaczący do rozpropagowania wiadomości o Konkursie, jego celach oraz możliwości wzięcia w nim udziału przez uczniów klas V-VIII szkół podstawowych (a także, w formie określonej w Regulaminie Konkursu, uczniów klas I-IV) oraz uczniów szkół ponadpodstawowych w województwie podlaskim. Będę wdzięczny za udzielenie szybkiej odpowiedzi na moją prośbę.

Partnerem tegorocznej edycji Konkursu, podobnie jak w latach poprzednich, jest na mocy zawartego Porozumienia Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku.

Analiza treści prac wskazuje, że postawienie przed uczniami zadania w postaci poszukiwania prawdy o wydarzeniach historycznych będących przedmiotem Konkursu inspiruje ich do formułowania pytań, prowadzenia samodzielnych badań, dociekań i analiz, podejmowania przemyśleń i wyciągania wniosków. I tym razem z zainteresowaniem więc będziemy oczekiwać odpowiedzi na pytanie, na ile wzrosła przez ostatni rok wiedza młodzieży o trzech bolesnych kartach naszych najnowszych dziejów: Zbrodni Katyńskiej, Obławie Augustowskiej i Katastrofie Smoleńskiej. Opublikowane w 2022 roku, zgodnie z regulaminem Konkursu i wcześniejszą zapowiedzią, prace laureatów, najwyżej ocenione w jego poprzednich dziesięciu edycjach, jednoznacznie dowodzą, że wiedza uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych na temat wydarzeń historycznych stanowiących przedmiot Konkursu jest coraz większa, a same prace są coraz bardziej dojrzałe. Będziemy ten cenny i pozytywny proces w dalszym ciągu uważnie obserwować.

Wiosną 1940 roku na mocy decyzji najwyższych władz Związku Sowieckiego zamordowano w Katyniu i innych obozach kaźni blisko 22 tys. polskich jeńców wojennych wziętych do niewoli po wkroczeniu Armii Czerwonej na terytorium II Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku. Byli wśród nich żołnierze Wojska Polskiego, policjanci, urzędnicy, profesorowie, artyści, lekarze, prawnicy, nauczyciele, inżynierowie, księża. Stanowili oni elitę narodu, jego potencjał państwowy, obronny, intelektualny i społeczny. Ofiary mordu zostały pogrzebane w zbiorowych, bezimiennych mogiłach. Informację o odkryciu masowych grobów w Katyniu pierwsi podali Niemcy 13 kwietnia 1943 roku. Próby wyjaśnienia sprawy przez Polski Rząd na Uchodźstwie przy pomocy Międzynarodowego Czerwonego Krzyża doprowadziły do zerwania przez Kreml 25 kwietnia 1943 roku stosunków z rządem emigracyjnym. Propaganda ZSRS upowszechniała wersję o eksterminacji polskich jeńców wojennych przez hitlerowskie Niemcy, a po II wojnie światowej wraz z nią czyniły to także władze PRL. Prawda o Zbrodni Katyńskiej była ukrywana przez ponad pół wieku. Dopiero 13 kwietnia 1990 roku władze ZSRS przyznały, że zbrodni dokonało sowieckie NKWD. W roku 1992 Polska otrzymała kopie dokumentów dotyczących tej zbrodni. Rosja wszczęła nawet śledztwo, które zakończono jednak w 2005 roku uznając, iż mord na polskich jeńcach nie był ludobójstwem, lecz „zwykłym" przestępstwem, które uległo przedawnieniu. W 2007 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił 13 kwietnia Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej.

10 kwietnia 2027 roku będziemy obchodzić 17. rocznicę Katastrofy Smoleńskiej. W przyjętym jednogłośnie 13 kwietnia 2010 roku Oświadczeniu Posłów i Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono, że 10 kwietnia 2010 roku doszło ,,do największej tragedii w powojennej historii Polski". Wiąże się ona nierozerwalnie ze Zbrodnią Katyńską, wszak cała 96-osobowa polska delegacja państwowa na czele z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej prof. Lechem Kaczyńskim i Jego Małżonką, ostatnim Prezydentem RP na uchodźstwie Ryszardem Kaczorowskim, przedstawicielami Parlamentu, rządu, duchowieństwa, Rodzin Katyńskich i innych stowarzyszeń, dowódcami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, szefami urzędów i instytucji państwowych oraz funkcjonariuszami Biura Ochrony Rządu (obecnie Służba Ochrony Państwa) i obsługą samolotu zginęła w drodze na obchody 70. rocznicy mordu katyńskiego.

Mimo upływu czasu wciąż nie znamy wszystkich okoliczności i przyczyn tragedii, która wydarzyła się 10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem. Oddanie śledztwa i jego dowodów – wraku samolotu i „czarnych skrzynek" odwiecznie wrogiemu nam państwu oraz daleki od obiektywizmu obraz, upowszechniony przez sprawujących w Polsce władzę zwolenników ówczesnej polityki resetu z Rosją, stanowią nadal trudną do pokonania barierę dla poznania opartej na faktach, pełnej prawdy o tej wielkiej narodowej tragedii naszych czasów.

W 2027 roku przypada 82. rocznica wielkiej akcji pacyfikacyjnej przeprowadzonej na terenie powiatów augustowskiego, suwalskiego, sejneńskiego i sokólskiego w lipcu 1945 roku, a więc ponad dwa miesiące od zakończenia II wojny światowej, przez sowieckie (kontrwywiad „Smiersz", NKWD, oddziały Armii Czerwonej) i polskie komunistyczne (UB, MO, I Pułk Praski Ludowego Wojska Polskiego, PPR) formacje policyjno-wojskowe i polityczne. Zbrodnię tę nazywamy dzisiaj Obławą Augustowską. Wiedza o tragicznych

wydarzeniach z lipca 1945 roku, mimo wysiłków w odkrywaniu nowych jej elementów, jest wciąż niepełna. Przede wszystkim nie jest znane miejsce spoczynku ofiar ani ich dokładna liczba. Mamy wciąż do czynienia z ukrywaniem prawdy, podobnie jak to miało miejsce przez dziesiątki lat w odniesieniu do Zbrodni Katyńskiej.

Dwanaście lat temu z mojej inicjatywy popartej przez Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 25 lipca 2014 roku podjął po raz pierwszy uchwałę w sprawie uczczenia pamięci ofiar Obławy Augustowskiej. Rok później w imieniu Prawa i Sprawiedliwości przedłożyłem Sejmowi RP projekt ustawy o Dniu Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej. 9 lipca 2015 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, mimo oporu części posłów, uchwalił tę ustawę ustanawiając 12 lipca Dniem Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej.

10 lipca 2025 roku Sejm ponownie podjął uchwałę oddającą hołd Ofiarom Obławy Augustowskiej w 80. rocznicę zbrodni. Mimo trudnej dyskusji podczas prac sejmowej Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu, uchwała ta została podjęta przez Sejm jednogłośnie.

W ciągu ostatnich lat pamięć o Obławie Augustowskiej utrwalana jest m.in. w postaci kolejnych tablic memorialnych (Jasna Góra w Częstochowie, Pomnik Nieznanego Żołnierza w Warszawie, kościoły w Suwałkach, Augustowie, Sejnach, Sokółce i Lipsku). W czerwcu 2018 roku na jednym z rond w Suwałkach, we wrześniu 2019 roku w Augustowie, a we wrześniu 2020 roku w Sokółce zostały osłonięte wymowne w swojej symbolice pomniki Ofiar Obławy Augustowskiej.

W maju 2021 roku dzięki staraniom Związku Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej, na czele ze Śp. Księdzem Prezesem Stanisławem Wysockim i wsparciu Lasów Państwowych odsłoniliśmy najnowszą instalację memorialną w Puszczy Augustowskiej w miejscu ostatniego tymczasowego obozu ofiar Obławy przed ich egzekucją. 28 marca 2023 roku zorganizowaliśmy w Suwałkach sympozjum popularno-naukowe „Obława Augustowska – trudna droga do prawdy i godnej pamięci". Konferencję o podobnym tytule przeprowadziliśmy 9 lipca 2025 roku w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. 12 lipca 2023 roku miało miejsce odsłonięcie Muru Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej przy powstającym Domu Pamięci Obławy Augustowskiej w Augustowie. Dom ten, po wykonaniu prac inwestycyjno-adaptacyjnych i konserwatorskich tzw. Domu Turka w Augustowie, stanowiący muzeum Obławy Augustowskiej w ramach Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego, został wraz z wystawą stałą uroczyście przekazany do użytku 12 lipca 2025 roku.

W 2026 roku z okazji 81. rocznicy Obławy Augustowskiej wspólnie ze Związkiem Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej 1945 roku zorganizowaliśmy szereg inicjatyw, mających na celu upamiętnienie Ofiar tej wielkiej akcji pacyfikacyjnej: obchody 4. rocznicy odsłonięcia Pomnika Tymczasowego Obozu Ofiar Obławy Augustowskiej w Puszczy Augustowskiej, sympozjum popularno-naukowe „Obława Augustowska – wciąż trudna droga do prawdy i godnej pamięci" z udziałem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w latach 2015-2023 prof. dr. hab. Piotra Glińskiego, I Rodzinny Bieg Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej

w Wigrach, obchody ustawowego Dnia Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej w Gibach 12 lipca oraz uroczystości związane z 6. rocznicą odsłonięcia Pomnika Ofiar Obławy Augustowskiej na rondzie w Sokółce.

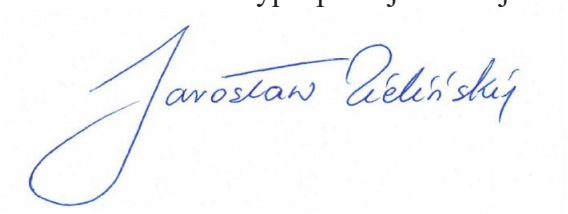
Wysiłki na rzecz prawdy i pamięci o Obławie Augustowskiej napotykają wciąż na różne przeszkody. Jedne wynikają z przyczyn obiektywnych – głównie z braku dostępu do rosyjskich i białoruskich archiwów, inne z działań przedstawicieli wciąż obecnego w życiu publicznym postkomunistycznego środowiska, w którego interesie nie leży prawda i kultywowanie pamięci o zbrodni Obławy Augustowskiej. Potwierdza to wystawa stała w Domu Pamięci Obławy Augustowskiej w Augustowie, która wzbudziła duże kontrowersje ze względu na stronnicze przedstawienie niektórych jej elementów. Jednym z nowych wyzwań dla uczestników Konkursu mogłaby być konfrontacja zdobytej przez nich wiedzy o Obławie Augustowskiej z kształtem i wymową tej Wystawy, która pod wpływem publicznej krytyki została niedawno częściowo skorygowana, ale nie stanowi to nadal pełnego zadośćuczynienia obiektywnej prawdzie o tej zbrodni.

Jedną z form uczczenia ofiar i bohaterów tych tragicznych wydarzeń, utrwalania ich w naszej zbiorowej pamięci, zapewnienia im trwałego miejsca w świadomości narodowej kolejnych pokoleń Polaków, poszukiwania pełnej prawdy, bez przemilczeń i zakłamań o tych bolesnych kartach naszych dziejów, a także źródeł inspiracji do wypełniania patriotycznego testamentu tych, którzy oddali swoje życie służbie naszej Ojczyźnie, jest udział w Konkursie „By czas nie zaćmił i niepamięć”. Będę wdzięczny za nadanie temu wydarzeniu odpowiedniej rangi medialnej.

W załączniku Regulamin Konkursu.

Białystok, 16 listopada 2026 roku

Poseł na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Jarosław Zieliński

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość
ul. Wiejska 4/6/8 00-902 Warszawa
Biura Poselskie Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Jarosława Zielińskiego
16-400 Suwałki, ul. Kościuszki 32, tel. (87) 566 55 48
15-460 Białystok, ul. L. Waryńskiego 3/5, lok. 3U, tel. (85) 653 77 69

e-mail: jaroslaw.zielinski@sejm.pl **www.jaroslawzielinski.pl**